

НОВА УКРАЇНСЬКА ПОЧАТКОВА ШКОЛА МИКОЛАЇВЩИНИ:

особливості регіонального експерименту

Невід'ємною частиною інноваційного освітнього простору Миколаївщини є розширена мережа майданчиків для проведення дослідно-експериментальної роботи, оскільки це є показником інноваційності мислення, готовності до змін, особистісного та професійного зростання педагогічних працівників. Зокрема, проведення дослідно-експериментальної роботи регіонального рівня за темою «Упровадження технології інтегрованого навчання в початковій школі на засадах ідей та положень Нової української школи» вже дало свої перші вагомі результати: створення розробки освітньої програми для 1—2-х класів «Світ, в якому я живу».

Олена СОКУРЕНКО, кандидат педагогічних наук, доцент завідувач кафедри теорії й методики дошкільної та початкової освіти Миколаївського ОІППО

Ідеї та положення Нової української школи передбачають здійснення відбору змісту початкової освіти на засадах міжпредметної інтеграції і практичної спрямованості, що створює умови для цілісного сприйняття й пізнання навколишньої дійсності молодшими школярами, формування ключових компетентностей, необхідних для успішної самореалізації в житті, навчанні, праці.

Саме тому кафедрою теорії й методики дошкільної та початкової освіти Миколаївського ОІППО було ініційовано проведення **дослідно-експериментальної роботи регіонального рівня за темою «Упровадження технології інтегрованого навчання в початковій школі на засадах ідей та положень Нової української школи»** на базі МОІППО та закладів освіти області (додаток на с. 45—53).

Мета дослідно-експериментальної роботи: розробити та апробувати моделі впровадження інтегрованого навчання в початковій школі на засадах ідей та положень Концепції «Нова українська школа», Державного стандарту початкової освіти.

Ідея інтегрованого навчання не є принципово новою в педагогіці. Адже науково-теоретичні

та практичні аспекти впровадження технології в початковій школі були й залишаються предметом дослідження багатьох учених (К. Гуз, В. Ільченко, Т. Михайлова, Л. Потапюк, М. Ратко, О. Шаповал та ін.). Під час розроблення засад інтегрованого підходу до освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти широко використовують ідеї Л. Виготського, В. Давидова, В. Зінченка, Е. Носенка, Р. Карпласа, О. Леонтєва, К. Піаже, Ю. Самаріна та інші. Сутність поняття «інтеграція» розкривають у роботах О. Алексеєнко, М. Арцишевська, М. Вашуленко, Т. Гладюк, К. Гуз, С. Гончаренко, В. Ільченко, О. Ільченко, Н. Коваль, Ю. Колягіна, О. Савченко, Н. Светловська, А. Степанюк, А. Урсул, С. Якименко та ін. Шляхи інтеграції змісту початкової освіти з точки зору ідидактичних можливостей висвітлюють в дослідженнях Н. Бібік, М. Вашуленко, К. Гуз, В. Ільченко, Л. Кочина, В. Паламарчук, Т. Пушкарьова, О. Савченко, В. Тименко, С. Якименко та ін.

Базовими експериментальними майданчиками для дослідно-експериментальної роботи регіонального рівня було обрано такі заклади освіти Миколаївської області: Миколаївська ЗОШ І—ІІІ ст. № 57 ім. Т. Г. Шевченка; НВК «Миколаївський ДНЗ — ЗНЗ ІІ ст. № 2 «Зоря»; Миколаївська ЗОШ І—ІІІ ст. № 50 ім. Г. Л. Дівиної; Миколаївська ЗОШ І—ІІ ст. № 64.

**ФІЛОСОФІЯ ІНТЕГРОВАНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ «ВІД ДИТИНИ — ДО НАВКОЛИШНЬОГО СВІТУ,
ВІД НАВКОЛИШНЬОГО СВІТУ — ДО ДИТИНИ»**

Дидактичні принципи інтегрованої технології

Принцип діяльності: формування, розвиток особистості дитини здійснюється під час його власної навчально-пізнавальної діяльності, спрямованої на «відкриття» ним нового знання

Принцип цілісного уявлення про світ: у дитини повинно бути сформовано узагальнене цілісне уявлення про навколишній світ (природу, культуру, науку, суспільство, людину), про роль і місце кожної сфери в системі знань

Принцип єдиної картини світу в діяльнісному підході тісно пов'язаний із дидактичним принципом науковості в традиційній системі, але багато глибший за нього

Принцип неперервності: наступність між дошкільною та початковою освітою, між усіма освітніми галузями на рівні методології, змісту і методики, актуальним під час упровадження інтегрованої технології є використання варіативних програм

Принцип психологічної комфортності: усунення всіх стресоутворювальних чинників освітнього процесу, створення гуманістичного середовища

Принцип варіативності: розвиток у дітей варіативного мислення, тобто розуміння можливості різних варіантів вирішення пізнавальних завдань і вміння здійснювати вибір варіантів

Принцип творчості (креативності): максимальна орієнтація на творчість в освітньому процесі дитини, набуття нею власного досвіду творчої діяльності

Принцип інтеграції природничо-наукової, гуманітарної і художньо-естетичної освіти

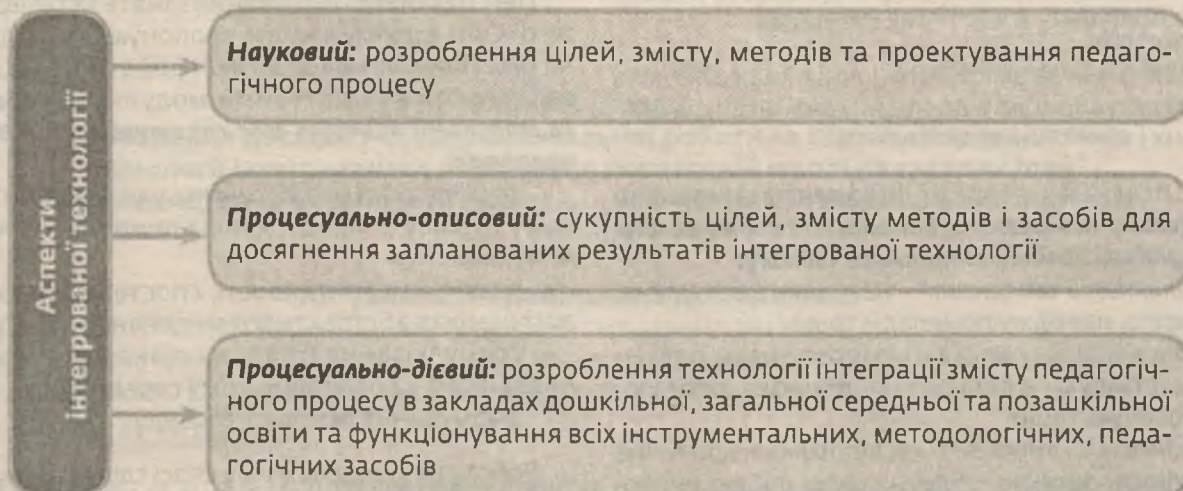
Принцип розвитку: інтегрований зміст, переданий упровадженням інтегрованої особистісно зорієнтованої технології

Принцип гуманізації: використання гуманітарного потенціалу інтегрованого змісту навчальних предметів, діалектичний зміст

ОСОБЛИВОСТІ ЗМІСТУ ІНТЕГРОВАНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ

Головною особливістю інтегрованої особистісно зорієнтованої технології є технологічне конструювання змісту дошкільної та початкової освіти в напрямках гуманізації, діалектизації та інтеграції

Загальне наукове керівництво дослідно-експериментальною роботою регіонального рівня здійснював директор Миколаївського ОІППО В. І. Шуляр. Науковий керівник, автор інтегрованої особистісно зорієнтованої технології — Світлана Іванівна Якименко, доктор філософії в галузі освіти, професор, завідувач кафедри початкової освіти Миколаївського національного університету ім. В. О. Сухомлинського. Науково-методичне консультування забезпечувалось О. О. Сокурєнко.

Результатом системної дослідно-експериментальної роботи за 2017—2018 рр. стала розробка під керівництвом професора С. І. Якименко **освітньої програми для 1—2-х класів «Світ, в якому я живу»**. Згідно з висновком Державної служби якості освіти освітня розроблена програма відповідає новому Державному стандарту початкової освіти та може бути запроваджена в закладах загальної середньої освіти.

Освітня програма початкової освіти «Світ, в якому я живу» ґрунтується на принципах цілісності, наступності, системності та варіативності змісту, органічності єдності національних і загальнолюдських цінностей; засадах особистісно зорієнтованого, діяльнісного, інтегрованого та компетентнісного підходів (схема 1, 2).

Освітня програма забезпечує:

- неперервність, єдність і наступність дошкільної та початкової освіти;
- розвивальний характер і практичну спрямованість освітнього процесу;
- формування гармонійної, всебічно розвинутої особистості.

Провідним засобом реалізації програми є запровадження компетентнісного підходу в освітній процес початкової школи, на основі ключових компетентностей як результату навчання.

Освітню програму побудовано на інтегрованому підході, в основі яких — об'єднання 5 сфер життєдіяльності людини: «Людина і природа», «Людина і суспільство», «Людина і культура», «Людина, наука і техніка», «Людина і всесвіт» (автор ідеї — професор С. І. Якименко). Такий підхід орієнтує педагогів на уніфікацію досвіду учнів в основних сферах їхньої діяльності, реалізацію системного, цілісного, комплексного підходу до дитини, на забезпечення гармонійного фізичного, емоційного, вольового, морального, соціального та інтелектуального розвитку здобувачів початкової освіти. Зміст підходу спрямований на особистісне зростання дітей, їх суб'єктність у різних сферах життєдіяльності.

Інтегровані *наскрізні змістові модулі навчання*, які є складниками сфер життєдіяльності людини, відображають провідні соціально й особистісно значущі ідеї.

Змістові лінії послідовно розкрито в освітньому процесі молодших школярів. Вони співвідносяться з ключовими компетентностями, опанування якими забезпечує формування ціннісних і світоглядних орієнтацій учня, що визначають його поведінку в життєвих ситуаціях.

Навчання за змістовими лініями реалізують через актуалізацію відповідних знань, діяльнісних і ціннісних компонентів.

В освітній програмі **очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності сформульовано в термінах компетентнісного підходу:**

- *знаннєвий компонент* — називаю, формулюю, записую, наводжу приклади тощо;
- *діяльнісний компонент* — розпізнаю, розрізняю, описую, аналізую, порівнюю, планую, застосовую тощо;
- *ціннісний компонент* — усвідомлюю, критично ставлюся, оцінюю, обґрунтовую, роблю висновки, висловлюю судження тощо.

Програма містить **зміст навчання**, який згруповано за змістовими лініями. Учителі, орієнтуючись на очікувані результати щодо підготовки здобувачів початкової освіти, мають можливість самостійно визначати назву теми, кількість і перелік питань до кожного уроку залежно від умов організації освітнього процесу, пізнавальних можливостей здобувачів початкової освіти, класу та індивідуального підходу вчителя до викладання.

Освітня програма покликана стати одним з інструментів **упровадження засадничих ідей особистісно зорієнтованого і компетентнісного підходу в повсякденну практику, що досягають через:**

- розкриття потенціалу освітніх галузей для формування ключових компетентностей;
- зменшення обсягу фактологічного матеріалу на користь практичної діяльності;
- формулювання очікуваних результатів навчально-пізнавальної діяльності (знаннєвий, діяльнісний, ціннісний компоненти);
- уведення наскрізних змістових модулів навчання;
- розкриття змістових ліній через п'ять сфер життєдіяльності людини: «Людина і природа», «Людина і суспільство», «Людина і культура», «Людина, наука і техніка», «Людина і всесвіт»;
- формування змісту за лінійно-концентричним принципом навколо змістових ліній.

На думку С. І. Якименко, технологія «Світ, в якому я живу» дає можливість сформувати в учня вміння цілісно сприймати світ, узагальнювати, розмірковувати, порівнювати; розкрити зв'язки навчального матеріалу з дійсністю; залучити до діяльності одночасно велику кількість дітей; допомогти кожній дитині розкрити свій потенціал.

Перспективне планування занять за технологією «Світ, в якому я живу» пропонують скласти на рік. Планування освітньої роботи на місяць здійснюють за змістовими модулями. **Роботу за модулями вчитель має спрямувати в таких напрямках:**

- формування реалістичних уявлень про неживу та живу природу, явища природи і зв'язки між ними;
- розвиток допитливості, спостережливості, логічного та абстрактного мислення;
- стимулювання бажання пізнавати навколишній світ у дослідницькому середовищі;
- формування основ світогляду.

Роботу на тиждень у 1-му класі слід планувати за освітніми галузями: «Мовно-літературна», «Математична», «Природничка», «Технологічна», «Соціальна і здоров'язбережувальна», «Громадянська та історична», «Мистецька», «Фізкультурна».

Автор інтегрованої особистісно зорієнтованої технології С. І. Якименко переконана, що вчитель, який матиме бажання працювати за освітньою програмою «Світ, в якому я живу», зможе реалізувати ідеї Концепції «Нова українська школа», забезпечити виконання вимог до обов'язкових результатів навчання та компетентностей здобувачів освіти, визначених у Державному стандарті початкової освіти.

Використані джерела

1. Якименко С. І. З дитсадка до школи без проблем. Авторська інтегрована особистісно зорієнтована технологія «Світ навколо мене». *Учитель початкової школи*. 2018. № 1. С. 20—23.
2. Лист МОН України № 1/9-344 від 25.05.2018 «Про завершення експертизи освітніх програм». URL: mon.gov.ua/storage/app/media/news/Новини/2018/05/22/mon-25-05-18.pdf (дата звернення: 25.06.2018 р.).
3. Про проведення дослідно-експериментальної роботи за темою «Упровадження технології інтегрованого навчання в початковій школі на засадах ідей та положень Нової української школи» на базі МОІППО та навчальних закладів області. URL: <https://bit.ly/2vxVxKO> (дата звернення: 25.06.2018 р.).

**ВИТЯГИ З ДОДАТКІВ ДО НАКАЗУ ДЕПАРТАМЕНТУ ОСВІТИ І НАУКИ
МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЇ ВІД 23.08.2017Р. № 525
«Про проведення дослідно-експериментальної роботи за темою «Упровадження
технології інтегрованого навчання в початковій школі на засадах ідей та положень
Нової української школи» на базі МОІППО та навчальних закладів області»**

Додаток 1

**ЗАЯВКА (витяг)
на проведення дослідно-експериментальної роботи за темою «Упровадження
технології інтегрованого навчання в початковій школі на засадах ідей
та положень Нової української школи» на базі МОІППО та навчальних закладів
області**

Актуальність і доцільність дослідження

Поступ до Нової української школи передбачає модернізацію змісту початкової освіти України, вимагає визначення чітких методологічних засад, що враховують сучасні світові та європейські тенденції розвитку початкової школи і, водночас, ґрунтуються на національних надбаннях, вітчизняній культурі.

Початкова освіта — це перший етап здобуття повної загальної середньої освіти, який відповідає першому рівню Національної рамки кваліфікацій і першому рівню освіти Міжнародної стандартної класифікації освіти в редакції 2011 р.

Реалізація змісту початкової освіти в навчальному процесі передбачає формування креативної та ініціативної особистості, здатної до ефективної діяльності в суспільстві, яка завдяки умінню критично мислити, набутим компетентностям, сформованим переконанням і ціннісним ставленням спроможна адекватно вирішувати важливі питання на користь українського народу, суспільно-економічного розвитку людства.

Усе це зумовлює вироблення і реалізацію принципово нових підходів до формування змісту освіти, його втілення в навчальних програмах і підручниках, визначення освітніх результатів і способів їх вимірювання. Модернізація змісту початкової освіти вимагає створення педагогічних експериментальних майданчиків, на базі яких здійснюватиметься відповідна апробація змісту освіти.

Згідно з рішенням колегії Міністерства освіти і науки України від 08.12.2016 р. протокол № 11/5-15 «Про політичну пропозицію до проекту Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року» передбачено забезпечення вільного доступу всіх дітей шкільного віку до якісних сучасних навчальних, а вчителів та батьків до якісних педагогічних, навчально-методичних, дидактичних, психологічних ресурсів.

Кардинальне оновлення змісту освіти, осучаснення методик викладання мають сприяти суспільній підтримці зміни структури середньої освіти. Початкова освіта — 4 роки, яка поділяється на **два цикли**: перший цикл — адаптаційно-ігровий (1—2-гі класи), звикання до шкільного життя; другий — основний (3—4-ті класи), формування почуття відповідальності й самостійності.

Постійно зростаючі вимоги до змісту й організації навчально-виховного процесу потребують нових, більш ефективних педагогічних підходів до формування особистості. Завданням Нової

української школи є розвиток свідомої, усебічно розвиненої, творчої особистості, яка здатна до самовираження в різних видах діяльності.

Ідеї та положення Нової української школи передбачають зміни у відборі змісту початкової освіти, а саме: відмінність міжпредметної інтеграції та практичної спрямованості. Це дозволить забезпечити молодшим школярам умови цілісного сприймання і пізнання навколишньої дійсності й перейти від знаннєвої педагогіки до педагогіки партнерства: між учнем і вчителем, школою та батьками.

Потрібна ґрунтовна підготовка вчителів за новими методиками й технологіями навчання. Провідними технологіями в початковій школі є інтегрована та ігрова.

Актуальність використання міжпредметної інтеграції підтверджується положеннями Державного стандарту початкової загальної освіти, нормативно-правовими документами Міністерства освіти і науки України. Так, у Державному стандарті початкової загальної освіти (постанова Кабінету Міністрів України від 20.04.2011 р. № 462) термін «міжпредметна компетентність» визначається як «здатність учня застосовувати щодо міжпредметного кола проблем знання, уміння, навички, способи діяльності та ставлення, які належать до певного кола навчальних предметів і предметних галузей».

Науково-теоретичні та практичні аспекти впровадження технології інтегрованого навчання в початковій школі були й залишаються предметом дослідження багатьох учених (К. Гуз, В. Ільченко, Т. Михайлова, Л. Потапюк, М. Ратко, О. Шаповал та ін.).

Під час розроблення засад інтегрованого підходу до начально-виховного процесу в школі широко використовують ідеї Л. Виготського, В. Давидова, В. Зінченка, Е. Носенка, Р. Карпласа, О. Леонтьєва, К. Піаже, Ю. Самаріна та інших. Сутність поняття «інтеграція» розкривають у роботах О. Алексеєнко, М. Арцишевська, М. Вашуленко, Т. Гладюк, К. Гуз, С. Гончаренко, В. Ільченко, О. Ільченко, Н. Коваль, Ю. Колягіна, О. Савченко, Н. Светловська, А. Степанюк, А. Урсул, С. Якименко та інших.

Інтеграцію змісту початкової освіти з точки зору її дидактичних можливостей досліджують Н. Бібік, М. Вашуленко, К. Гуз, В. Ільченко, Л. Кочина, В. Паламарчук, Т. Пушкарьова, О. Савченко, В. Тименко та інші.

Виходячи з вищезазначеного, **темою дослідно-експериментальної роботи регіонального рівня** було обрано «**Упровадження технології інтегрованого навчання в початковій школі на засадах ідей і положень Нової української школи**».

Об'єкт дослідження: навчально-виховний процес у початковій школі.

Предмет дослідження: технологія інтегрованого навчання молодших школярів на засадах ідей та положень Нової української школи.

Мета дослідження: розробити та апробувати моделі упровадження технології інтегрованого навчання в початковій школі на засадах ідей і положень Нової української школи, Державного стандарту початкової загальної освіти в загальноосвітніх навчальних закладах різних типів.

В основу наукової роботи покладено гіпотезу про те, що інтегроване навчання дітей молодшого шкільного віку буде більш ефективним, якщо буде **упроваджуватися на засадах ідей і положень Нової української школи:**

- новий зміст освіти, спрямований на формування компетентностей XXI ст.;

- новий шкільний вчитель, що володіє сучасними методиками викладання і здатен реалізувати педагогіку партнерства;
- сучасна система управління та адміністрування шкіл;
- нове освітнє середовище.

Здійснення поставленої мети та перевірка гіпотези передбачає послідовне розв'язання таких **завдань**:

- на основі аналізу наукової літератури уточнити сутність понять «інтегроване навчання», «технологія інтегрованого навчання»;
- розробити та апробувати моделі впровадження інтегрованого навчання молодших школярів для різних типів навчальних закладів;
- дослідити особливості впровадження технології інтегрованого навчання молодших школярів у загальноосвітніх навчальних закладах різних типів, різних організаційних та змістових умовах;
- розробити навчально-методичний комплекс для вчителів початкових класів щодо впровадження технології інтегрованого навчання молодших школярів.

Методологічну основу дослідження складають положення філософії, психології, педагогіки про інтегрований підхід у навчанні учнів молодшої школи. Інтегрований підхід у дослідженні розглядається як такий, що орієнтований на формування саморегуляції особистості, розвиток творчих здібностей і дієво-практичної сфери учнів, формування світорозуміння. Інтегрований підхід до побудови навчально-виховного процесу в початковій школі сприяє глибокому світоглядному сприйманню, осмисленню нових понять і уявлень, подоланню їх розрізненості та фрагментарності, дає змогу досягти цілісності знань, сформувати наукову картину світу в учнів початкової школи.

Вихідні положення дослідження ґрунтуються на засадах Національної стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року, Концепції «Нова українська школа», Законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», Державного стандарту початкової загальної освіти в Україні.

Теоретичну основу дослідження становлять концептуальні ідеї гуманістичної парадигми освіти (Г. Балл, С. Гончаренко, І. Зязюн, Г. Костюк, А. Маслоу, К. Роджерс, В. Сухомлинський, А. Суценок, Т. Суценок та інші); закономірності формування особистості та розвитку дитини молодшого шкільного віку (І. Бех, Д. Ельконін, О. Запорожець, Я. Коломінський, С. Максименко та інші); концепція особистісно орієнтованого виховання (І. Бех, О. Кононко, О. Пехота та інші); ідеї використання міжпредметних зв'язків та інтегрованого навчання (М. Арцишевська, Н. Бібік, М. Вашуленко, С. Гончаренко, В. Ільченко, Л. Кочина, О. Савченко, С. Якименко та ін.); теорія ігрової діяльності (Л. Виготський, Д. Ельконін, О. Леонтьєв).

Для перевірки висунутої гіпотези та вирішення поставлених завдань використовуватимуться такі **методи дослідження**:

- *теоретичні* (аналіз філософської, психолого-педагогічної та навчально-методичної літератури з проблеми дослідження; зіставлення й синтез здобутої інформації з метою визначення сутності ключових понять дослідження; аналіз нормативно-правових документів органів освіти для з'ясування спрямування навчально-виховної роботи загальноосвітньої школи I ст. на розв'язання даної проблеми);
- *діагностичні* (спостереження за діяльністю педагогів і дітей під час експериментальної роботи; анкетування та бесіди з учителями для виявлення обізнаності з проблеми; опитування й тестування учнів, аналіз виконання дітьми завдань із метою з'ясування стану практичного розв'язання досліджуваної проблеми);

- експериментальні (моделювання упровадження інтегрованого навчання молодших школярів на засадах ідей та положень Нової української школи, Державних стандартів початкової загальної освіти, констатувальний експеримент);
- статистичні (методи обробки отриманих даних для виявлення кількісних та якісних характеристик результативності проведеної дослідно-експериментальної роботи).

Достовірність результатів забезпечуватиметься методологічною обґрунтованістю його вихідних теоретичних позицій; застосуванням комплексу методів, адекватних меті та завданням дослідно-експериментальної роботи; об'єктивністю критеріїв оцінки результатів експерименту; єдністю кількісного та якісного аналізу даних.

Очікувані результати та їх соціальний ефект: під час дослідно-експериментальної роботи передбачається розробити навчально-методичний комплекс для вчителів початкових класів щодо упровадження інтегрованого навчання молодших школярів на засадах ідей та положень Нової української школи для різних типів навчальних закладів та різних умовах їх функціонування, що забезпечить гармонійний розвиток учнів відповідно до їх вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, виховання загальнолюдських цінностей, підтримка життєвого оптимізму, розвиток самостійності, творчості та допитливості; дослідно-експериментальна робота сприятиме підвищенню якості регіональної освіти.

Дослідження виконуватиметься протягом 2017—2022 рр. і міститиме **три етапи**.

На першому діагностико-концептуальному етапі (2017—2018 рр.) буде здійснено обґрунтування теми дослідження, вивчено проблему формування цілісної картини світу в дітей молодшого шкільного віку засобами інтегрованого навчання в теоретичному аспекті. Передбачається провести аналіз філософської, педагогічної, психологічної літератури з досліджуваної проблеми. Буде конкретизовано об'єкт, предмет, мету, гіпотезу та завдання науково-дослідної роботи. Планується вивчити сучасний стан досліджуваної проблеми, провести анкетування педагогів та опитування дітей.

На другому розвивально-формуальному етапі (2019—2021 рр.) будуть розроблені моделі упровадження інтегрованого навчання в початковій школі на засадах ідей і положень Нової української школи, Державного стандарту початкової загальної освіти в різних типах навчальних закладів, у яких є школа I ступеня.

На третьому результативно-узагальнювальному етапі (2021—2022 рр.) завершиться кількісний і якісний аналіз даних дослідно-експериментальної роботи. Буде узагальнено результати роботи, сформульовано основні висновки та оформлено результати дослідно-експериментальної роботи.

Директор МОІППО

В. І. Шуляр

ПРОГРАМА
дослідно-експериментальної роботи за темою «Упровадження технології
інтегрованого навчання в початковій школі на засадах ідей та положень Нової
української школи» на 2017—2022 рр.

№ з/п	Зміст роботи, етапи	Термін	Очікувані результати
Етап I. Діагностико-концептуальний: 2017/18 н. р.			
1	Визначення мети, завдань, гіпотези дослідно-експериментальної роботи	2017 р.	Наукове обґрунтування дослідно-експериментальної роботи
2	Розроблення змісту дослідно-експериментальної діяльності навчальних закладів. Підготовка пакета документів	2017 р.	Пакет документів (відповідно до Положення про експериментальний ЗНЗ: наказ МОН України від 20.02.2002 р. № 114)
3	Складання програми і планування дослідно-експериментальної роботи	2017 р.	Програма дослідно-експериментальної роботи
4	Розроблення інструментарію для анкетування керівників пілотних навчальних закладів	2017/18 н. р.	Анкети-заявки для керівників пілотних навчальних закладів
5	Анкетування керівників пілотних навчальних закладів із метою визначення готовності педагогічних колективів закладу до експериментальної роботи	2017 р.	Обробка анкет-заявок. Визначення стану готовності педагогічних колективів до роботи в умовах експерименту
6	Розроблення інструментарію діагностики вчителів пілотних класів	2017/18 н. р.	Анкети для вчителів, тести, практичні завдання
7	Діагностування вчителів пілотних класів із метою виявлення їх готовності до експериментальної роботи	2017/18 н. р.	Обробка анкет-заявок. Визначення стану готовності вчителів до роботи в умовах експерименту
8	Оновлення технологічного складника, змісту тематичних сторінок на порталі МОІГТПО, організація мережного інформаційно-освітнього середовища науково-дослідної експериментальної роботи. Презентація в ЗМІ про роботу пілотних шкіл	2017/18 н. р.	Створення тематичних сторінок на порталі МОІППО, мереже інформаційно-освітнє середовище дослідно-експериментальної роботи. Робота очно-дистанційної школи вчителя початкових класів «Модельовання інтегрованого навчального простору молодшого школяра»
9	Підготовка вчителів до роботи в умовах експерименту	2017/18 н. р.	Індивідуальні плани роботи вчителів-експериментаторів. Координація діяльності шкільних методичних об'єднань і самоосвіти педагогів із підготовки до реалізації програми експерименту
10	Розроблення експериментальних матеріалів	2017/18 н. р.	Експериментальні матеріали (методичні рекомендації, дидактичні матеріали, посібники)
11	Забезпечення змісту педагогічного експерименту (консультації, семінари, майстер-класи, тренінги). Щомісячні візити наставників у пілотні школи (проведення спостережень, надання зворотного зв'язку тощо)	2017/18 н. р.	Консультації, тренінги, вебінари, майстер-класи для вчителів. Створення та забезпечення діяльності дослідницької науково-методичної лабораторії «Компетентнісно зорієнтоване навчання першокласників в інтегрованому середовищі засобами проектно-ігрової діяльності»

№ з/п	Зміст роботи, етапи	Термін	Очікувані результати
12	Обмін досвідом учителів-експериментаторів із учителями, які працюватимуть у 1-му класі у 2018/19 н. р.	2018 р.	Пролонговані проблемні курси підвищення кваліфікації для вчителів, які працюватимуть у 1-му класі у 2018/19 н. р.
13	Зустрічі з батьками та громадськістю щодо організації роботи пілотних навчальних закладів	2017/18 н. р.	Батьківський лекторій «Нова українська школа: перші кроки»
14	Налагодження взаємодії з організаціями та науково-методичними установами, що зацікавлені в проведенні дослідження та його результатах, зокрема з МНУ імені В. О. Сухомлинського, відділами (управління) освіти районних державних адміністрацій (міських рад), об'єднаних територіальних громад, науково-методичних установ Миколаївської обл.	2017/18 н. р.	Внесення змін в угоди про співробітництво (за потреби)
Етап II. Розвивально-формульвальний: 2018/19, 2019/20, 2020/21 н. рр.			
1	Розроблення експериментальних матеріалів	2018 р.	Експериментальні матеріали (методичні рекомендації, дидактичні матеріали, посібники)
2	Підготовка програми визначення ефективності експериментальних матеріалів	2018/19 н. р.	Діагностичне забезпечення і методика проведення формульвального зрізу
3	Побудова моделей упровадження інтегрованого навчання молодших школярів на засадах ідей і положень Нової української школи, Державних стандартів початкової загальної освіти залежно від типу навчального закладу	2018/20 н. рр.	Моделі, науково-методичні посібники, методичні рекомендації для вчителя
4	Забезпечення змісту педагогічного експерименту (консультації, семінари, майстер-класи, тренінги). Щомісячні візити наставників у пілотні школи (проведення спостережень, надання зворотного зв'язку тощо)	2018/21 н. рр.	Консультації, тренінги, вебінари, майстер-класи для вчителів. Створення та забезпечення діяльності дослідницької науково-методичної лабораторії «Компетентісно зорієнтоване навчання першокласників в інтегрованому середовищі засобами проектно-ігрової діяльності»
5	Обмін досвідом учителів-експериментаторів з учителями, які працюють у 1-му класі у 2018/19 н. р. та які працюватимуть у 1-му класі у 2019/20 н. р.	2018 р.	Консультації, тренінги, вебінари, майстер-класи для вчителів. Пролонговані проблемні курси підвищення кваліфікації для вчителів, які працюватимуть у 1-му класі у 2019/20 н. р.
6	Допомога в напрацюванні освітніх матеріалів учителями пілотних шкіл іншими зацікавленими педагогами	2018/21 н. рр.	Вивчення досвіду роботи ДНЗ із проведення інтегрованих і комплексних занять
7	Удосконалення інформаційно-освітнього середовища для вчителів експериментаторів	2018/21 н. рр.	Інформаційно-освітнє середовище для вчителів експериментаторів
8	Вивчення, узагальнення досвіду роботи вчителів пілотних шкіл, розробка інструментарію щодо вдосконалення їх діяльності	2018/21 н. рр.	Робота відкритої студії «Молодий учитель початкових класів Нової української школи» (за участі студентів-випускників ВНЗ, які працюватимуть у 1-му класі)

№ з/п	Зміст роботи, етапи	Термін	Очікувані результати
9	Розробка навчально-методичного забезпечення інтегрованого навчання для початкової школи, друк методичних рекомендацій, посібників вчителів-експериментаторів	2018/19, 2019/20 н. рр.	Навчально-методичне забезпечення
10	Коригування та оновлення змісту підготовки вчителя інформатики в умовах неперервної освіти	2020/21 н. р.	Оновлені навчальні та робочі плани, тематика лекцій, семінарів, практичних занять, тренінгів
11	Розроблення системи комплексного оцінювання результатів експерименту, що включає оцінювання ефективності інтегрованого навчання в початковій школі на засадах ідей і положень Нової української школи, Державних стандартів початкової загальної освіти	2020/21 н. р.	Анкети, тести, бланки аналізу й самоаналізу інтегрованого навчання в початковій школі
12	Проведення моніторингу процесу та результатів дослідження на всіх етапах експерименту	2018/21 н. рр.	Визначення результативного складника експериментальної роботи
13	Визначення позитивних і негативних наслідків експериментальної роботи	2020/21 н. р.	Вивчення, узагальнення досвіду роботи вчителів пілотних шкіл, розробка інструментарію щодо удосконалення їх діяльності
14	Поетапне внесення коректив, доповнень до експериментальних матеріалів	2019/20 н. р.	Випуск друкованої продукції для суб'єктів розбудови Нової початкової школи на Миколаївщині
Етап III. Результативно-узагальнювальний: 2021/22 н. р.			
1	Кількісний і якісний аналізи, оцінювання результатів експерименту на основі вироблених теоретико-методологічних критеріїв; коригування гіпотези відповідно до результатів експерименту	2021/22 н. р.	Кількісні та якісні результати експерименту
2	Поширення досвіду експериментальної роботи шляхом публікацій у педагогічній пресі, проведення семінарів, конференцій, круглих столів тощо	2021/22 н. р.	Публікації, семінари, конференції, круглі столи
3	Діагностика вихідного рівня ефективності упровадження інтегрованого навчання в початковій школі на засадах ідей та положень Нової української школи, Державних стандартів початкової загальної освіти	2021/22 н. р.	Анкети, тести, бланки аналізу й самоаналізу інтегрованого навчання
4	Узагальнення результатів дослідно-експериментальної роботи щодо упровадження інтегрованого навчання в початковій школі на засадах ідей та положень Нової української школи	2021/22 н. р.	Підсумкові матеріали
5	Розроблення висновків, рекомендацій, перспектив поширення набутого досвіду з розроблення моделей упровадження інтегрованого навчання в початковій школі на засадах ідей та положень Нової української школи, Державних стандартів початкової загальної освіти	2021/22 н. р.	Висновки, рекомендації, перспективи
6	Науковий звіт про підсумки проведення дослідно-експериментальної роботи	2022 р.	Науковий звіт

Директор МОІППО

В. І. Шуляр

ПРОГРАМА
дослідно-експериментальної роботи за темою
«Упровадження технології інтегрованого навчання в початковій школі на засадах ідей та положень Нової української школи»
на 2017—2018 н. р.

№ з/п	Зміст роботи, етапи	Термін	Очікувані результати
Етап I. Діагностико-концептуальний: 2017/18 н. р.			
1	Визначення мети, завдань, гіпотези дослідно-експериментальної роботи	Серпень, 2017 р.	Наукове обґрунтування дослідно-експериментальної роботи
2	Розроблення змісту дослідно-експериментальної діяльності навчальних закладів. Підготовка пакета документів	Серпень, 2017 р.	Пакет документів (відповідно до Положення про експериментальний загальноосвітній навчальний заклад: наказ МОН України від 20.02.2002 р. № 114)
3	Складання програми і планування дослідно-експериментальної роботи	Серпень, 2017 р.	Програма дослідно-експериментальної роботи
4	Розроблення інструментарію для анкетування керівників пілотних навчальних закладів	Серпень, 2017/2018 н. р.	Анкети-заявки для керівників пілотних навчальних закладів
5	Анкетування керівників пілотних навчальних закладів з метою визначення готовності педагогічних колективів закладу до експериментальної роботи	Серпень, 2017 р.	Обробка анкет-заявок. Визначення стану готовності педагогічних колективів до роботи в умовах експерименту
6	Розроблення інструментарію діагностики вчителів пілотних класів	Вересень, 2017/2018 н. р.	Анкети для вчителів, тести, практичні завдання
7	Діагностування вчителів пілотних класів із метою виявлення їх готовності до експериментальної роботи	Вересень 2017/2018 н. р.	Обробка анкет-заявок. Визначення стану готовності вчителів до роботи в умовах експерименту
8	Оновлення технологічного складника, змісту тематичних сторінок на порталі МОІППО, організація мережного інформаційно-освітнього середовища науково-дослідної експериментальної роботи. Виступи в засобах масової інформації про роботу пілотних шкіл	Серпень — вересень 2017/2018 н. р.	Створення тематичних сторінок на порталі МОІППО, мережне інформаційно-освітнє середовище дослідно-експериментальної роботи. Робота очно-дистанційної школи вчителя початкових класів «Моделювання інтегрованого навчального простору молодшого школяра»
9	Підготовка вчителів до роботи в умовах експерименту	Серпень — вересень 2017/2018 н. р.	Індивідуальні плани роботи вчителів-експериментаторів. Координація діяльності шкільних МО і самоосвіти педагогів із підготовки до реалізації програми експерименту

№ з/п	Зміст роботи, етапи	Термін	Очікувані результати
10	Розроблення експериментальних матеріалів	Постійно 2017/2018 н. р.	Експериментальні матеріали (методичні рекомендації, дидактичні матеріали, посібники)
11	Забезпечення змісту педагогічного експерименту (консультації, семінари, майстер-класи, тренінги). Щомісячні візити наставників у пілотні школи (проведення спостережень, надання зворотного зв'язку тощо)	Щомісячно, 2017—2018 н. р.	Консультації, тренінги, вебінари, майстер-класи для вчителів. Створення та забезпечення діяльності дослідницької науково-методичної лабораторії «Компетентнісно зорієнтоване навчання першокласників в інтегрованому середовищі засобами проектно-ігрової діяльності»
12	Обмін досвідом учителів-експериментаторів з учителями, які працюватимуть у 1-му класі у 2018/19 н. р.	2018 р.	Пролонговані проблемні курси підвищення кваліфікації для вчителів, які працюватимуть у 1-му класі у 2018/19 н. р.
13	Зустрічі з батьками та громадськістю щодо організації роботи експериментальних навчальних закладів	Один раз на два місяці, 2017/2018 н. р.	Батьківський лекторій «Нова українська школа: перші кроки»
14	Налагодження взаємодії з організаціями та науково-методичними установами, що зацікавлені в проведенні дослідження та його результатах, зокрема з МНУ імені В. О. Сухомлинського, відділи (управління) освіти районних державних адміністрацій (міських рад), об'єднані територіальні громади, науково-методичні установи Миколаївської обл.	2017/2018 н. р.	Внесення змін в угоди про співробітництво (за потреби)

Директор МОІППО

В. І. Шуляр